

مشتاقنامه

مطبعه و محل اداره :

جفایا اوغلانده امنیت
صندوقی حوارینده
شنگول یقوشنده
۲۰ نومرو

اضطار :

مسلمکمزده ووافق آثار
جدیده مع المنونیه
قبول اولنور

درج ایدله یین آثار اعاده اولنماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاسیات و بالخاصه احوال و شئون اسلامیه بحث ایبر و هفته ده بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
تاریخ تأسیسی

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	التی آیلانی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	۶۵	۳۰۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

عدد : ۱۴۸

۱۰ رجب الفرد ۱۳۲۹ پنجشنبه ۲۳ حزیران ۱۳۲۷

آلتنجی جلد

آر ویا قدر شناسان معارفی ، البتانی نامی حرمله یاد ایدر لر . یازیق که بوبیوک آدمک اثرلری شرقده لایق وجهله الآن تدقیق ایدیله مامشدر .

الفرغانی . — احمد بن محمد بن کثیرالفرغانی ، مأمون و متوکل دورلری هیئت شناساننددر . کتاب الحکما ، فرغانی بی مأمونک هیئت شناسانندن و سنجاره کوندریلن هیئت اعضاسندن اولمق اوزره تصویر ایدیور .

حرکات سماویه عنوانلی اثری پک معتبر اولوب لاتینجه ترجمه سی آوروپاده دفعاتله نشر ایدلمشدر . مشهور (دالامبر) فرغانینک بو اثرینی تدقیق ایتیش و شایان تقدیر آثاردن بولندیغنی اعترافه مجبور اولمشدر .

لاتینجه ترجمه سی ۱۵۳۷ سنه سنده (نورنبرغ) ده و ۱۵۴۶ تاریخنده دخی پارسده طبع ونشر ایدلمشدر .

یحیی ابو منصور . — میلادک ۸۴۸ تاریخنده ارتحال دار بقا ایلیمشدر . علم هیئته و قوف نامی اولدیغنی ، (هیئت حاضرده مؤسساری) نام اثرک مؤلفی طرفندن بیان و تصدیق ایدلمکده در . یحیی دائره خسوفک میانی حساب ایتکه موفق اولمشدی .

ابو جعفر بن موسی الطوارزمی . — خلیفه مأمونک حافظ کتبلرندن ایدی . مأمونک امریله (سند هند) دینلن اثری اساس اتخاذایده رک بر زیچ ترتیب ایلیمشدر . فقط ، ابو جعفر ، بو اثرنده ایران و بطلمیوس مساکلرینده نظر اعتباره آلمش اولدیغنی کبی تدقیقات و رصدات ذاتیه سنه دائره خلی تفصیلات ویردیکندن کتابک قیمتی بسبتون آرتیرمشدر . آثاری میاننده ایکی قطعه زیچ ایله (کتاب الجبر) ی مشهوردر . زیچلردن بری (آده لارد دوبارت) طرفندن لاتینجه یه ترجمه ایدلمشدر که (مازارین) کتبخانه سنده محفوظ اولان نسخه سی (۱۲۵۶) نومروده مقیددر . (کتاب الجبر) ایسه (زرارده و فرهمون) طرفندن لاتینجه یه ترجمه ایدلمشدر . فرانسه کتبخانه مایسنده موجود اولان نسخه سی (۹۳۳۵) نومروده مقیددر .

بالاآخره موسیو روزان (rosen) ترجمه سیله برلکده متن عربیسی آوروپاده نشر ایتکه موفق اولدی .

ابوالوفاء . — محمد بن بوزجانی ، ۹۳۹ سنه میلادیسندن تولد ایلیمشدر . علوم ریاضیه و علم هیئته ده عصرینک فریدی ایدی . (الزیج الشامل) عنوانلی اثری ، هیئت شناسان نزدنده آثار معتبره دن معدوددر . علم حساب و علم هندسه یه دائره متعدد کتابلریازمشدر . اقلید هندسه سنه یازدیغنی شرح ، زماننده پک زیاده اشتهار ایلیمشدی . ابوالوفانک حرکات قر حقنده مهم تدقیقات و کشفیاتی واردر .

ابوالعباس فضل بن هانم . — اوچنجی عصر هجرینک نهایتلرینه طوغری علم هیئت و ریاضیاتده کسب اشتهار ایلیمشدی . آثاردن بعضیلرینی خلیفه نامنه اتخاف ایلیمشدر ، او قلید اوزرینه یازدیغنی شرح بالاآخره لاتینجه یه ترجمه ایدلمشدر .

ابومعشر جعفر بن محمد بن عمر البلیخی . — بلخده تولد و ۲۷۲ سنه سنده یوزیا سنه قریب اولدیغنی حالده ارتحال ایلیمشدر . ابومعشر ، ریاضیون اسلامیه آره سنده ممتاز بر ذاتدر . علم هیئت و نجومه دائره متعدد اثرلر یازمشدر . کتاب الحکما ده قرق قدر مؤلفاتی اولدیغنی بیان ایدیلیور . هند و ایران ریاضیاتنده و قوفی اولدیغنی اثرلردن آکلاشیلیور . بالذات اجرا ایتدیکی رصدات نتایجی حاوی اولان (المدخل) و (الزیج) عنوانلی اثرلری مقبول و معتبردر . ابو معشرک اکثر مؤلفاتی لاتینجه ترجمه ایدلمشدر . فرانسه کتبخانه مایسنده لاتینجه ترجمه لری موجوددر .

مابعدی وار

مدلی اعدادیسی مدبری

م . شمس الدین

مدنیت اسلامیه دن بر صحیفه

یاخود

تسنر نوا

مابعد

بوتون شمول معناسیله عین حکمت اولان بر قانون ازلک ، بر مرئی انسانیتک ، بر مؤسس مدنیتک تنظیم شئون و تصحیح حادثات خصوصنده ابزال ایتدیکی فیوض تعلقاتی ده البته حکیمانه اولور .

ایشته : کوریوریز ، که حکمت انزال ، اولا : « واذاسألتوهن متاعاً فاسألوهن من وراء حجاب ! » امر ارشادیسینی ابزال ایتدی . او ؛ وجدانی ، روحی توازش ایتدی . آنده لطیف بر تأثیر حصوله کتیردی . کمال عشق ایمان ایله قبول ایتدیکی بو امر جلیلک تفسیرینی ایستدی . اوده جلوه ساز نزول اولدی . فقط دهاسی وار .

شمندی بو تفسیرک دها واضح ، دها واسع مقیاسده بر ایکنجیسینی ترتیل وتلاوة ایتک اوزره (سورة جلیله نور) ک صحایف جان فزاسی اوزرینه امعان نظرله قریر العین ابتهاج اوله لم !

ایکی آیت جلیله او قویه جفر ؛ سبب نزوللری نه ایدی ؟ بر حادثه : کبار صحاب کرامدن (رضی الله عنهم) حضرت جابر بن عبدالله دیور ، که : صحایات محترمه دن اسماء بنت مرثد (رضی الله عنها) [۶] بر کون مدینه منوره خارجنده کی باغچه سنده ایکن نسوان دارالسلامدن بر قاقی خلاف امر الهی آجیق صاجیق بر حال غیر مشروعه نه نزدینه کلیرلر . مشارالیه حضرتلری کمال تأثر و حجاب ایله بونلری بر کوزلجه آزارلر .

[۶] مشارالیه حضرتلری بالذات حضور اقدس واعلای جناب رسالت پناه اعطییه (علیه الصلاة والسلام) کلرک جبین سای بیعت و ایمان اولق شرف عالم بهاسنی احراز ایلمش . بردفنده کلوب (عادت نسوان) . دایر مسئله صورمشدر .

— الاصابه : للعسقلانی —

ایستہ بوحادثہ اوزرینہ قل للمؤمنین وقل للمؤمنات آیات جلیلہ سی وحی و انزال بویوریلر.

برنجی آیت جلیلہ :

« قل للمؤمنین : یفضوا من ابصارهم ویحفظوا فروجهم ذلک اذکی لهم ان الله خیر بما یصنعون »

[رسول ذیشان! مؤمن قوللریمه سویله : کوزلرینی نامحرمدن یومسونلر ! زیرا نظر ، سبب فتنه در . وجودلرینک کوبکلرندن دیزلرینه قدر - کشفی حرام اولان - محللرینی حفظ و ستر ایتسینلر! نامحرمدن غضبصر یعنی : کوز یومق ، ستر عورت ایتک طهارت قلبلرینی ، صفای وجدانلرینی چرکاب شہواتدن محافظه ایچین دھامؤثر ، دھامنیت بخش بر تدبیر ادب ، بر قاعدہ ناموس پروریدر . شہہ سزدر ، کہ الله ، آنلرک کیزلی ، آشکاره هر حال و کارلرینی خیردر .]

شایان دقت دکلیدر ، کہ حادثہی ایقاع ایدن ، محیط نسوان ایکن امر جلیل الہی اولار کککله توجه ایدیور ؟ ابتدا ارشاد در جالندن باشانیور .

طبیعی دکلہ ؟ ارککلر خطابده اصل ، قادینلر فرعدر . ارککک فطرتندہ کی کمال قادیندہ یوق . بناء علیہ ارککلر ، موقع خطابک صف اولی تشکیل ایدیورلر .

آیة جلیلہ دیمک ایستیور ، کہ : قادینلر امر تسترہ اہتمامسزلق کوسترسہلر بیله ینہ ارککلر باشلرینی قالدیروب باقیہ جقلر ، کوزلرینی یومہ جقلر ، زمین حجابہ ایندیرہ جکلر . او نور نظری چامورلرہ سرپوب بولایہ جقلر فقط لوٹ مستکرہ حرمت و شہوتلہ کیرلیمہ جکلر! جناب قرآن حکیمک بزى - لطفاً و مرحمة - ارشاد و اهدا بویوردینی آداب اجتماعیه نک نہ قدر انسانیت پرورانه ، نہ قدر مدنیت کسترانه اولدینی کورولیوریا ! ایستہ انسانیت بوکا دیرلر ! مدنیت بویلا اولور ! آنی و غیر اختیاری اولان ایلک نظرہ کلنجہ : او معفودر . مسئول اولان : ایکنجی نظر اختیاریدر . مقتدای جلیل القدریمز : امام اعظم (رحمہ الله) حضرتلری دیورلر ، کہ : تکریر نظر جائز دکلدر . چونکہ جناب - ق : « ان السمع والبصر والفؤاد کل اولئک کان عنه مسئولا » یعنی : شہہ سز ، سامعه ، باصرہ ، قلب ، بونلردن ہربری آیری آیری صاحبک افمالندن مسئولدر . [بویوریور . چونکہ سلطان کشور عفت و عصمت (علیہ الصلاۃ والسلام) اقدیمز حضرتلری حضرت علی (رضی اللہ عنہ و کرمہ وجہہ) حضرتلرینہ بویوریورلر ، کہ « یا علی ! لاتبع النظرة النظرة فان لک الاولی و لیست لک الاخرة » یعنی : آنی و غیر اختیاری اولان ایلک نظرکی ایکنجیسی تعقیب ایتسین ! زیرا برنجیسنده معذور صایلسک فقط ایکنجیسنده دکل .

اسماعیل حق مرحوم (روح البیان) ندہ حدیث قدسی اولمق اوزرہ لسان حکمت بیان جناب پیامبر اعظمیدن (علیہ الصلاۃ والسلام) شو : « یا ابن آدم ! لک النظرة الاولى فما بال الثانية ؟ » [ای آدم اوغلی ! برنجی نظر سنک یعنی : آنی و غیر اختیاری اولدینی ایچین پوشیدہ مغفرتلہ مستور ، فقط یا او ایکنجی باقیش نہ اولیور ؟]

خطاب ازلیسنی نقل ایدیور .

نظر مؤمنک نامحرمدن صرف و منعی امرندہ کی شو عنایت الہیہ باقلم ! برده « ادنی ربی فاحسن تأدیی » بویوران جناب اکمل بشرک امتی ، بندہ سی اولدیمیزی وجدانمزه مراجعت ایدہرک دوشونہلم ! ہیہات !

ایکنجی آیة جلیلہ :

« وقل للمؤمنات : یغضضن من ابصار هن ویحفظن فروجهن ولا یبدین زینتهن »

[نسوان مؤمناتده سویله : آنلرده کوزلرینی کنیدیلرینہ نامحرم ارککلردن یومسونلر ! زمین حیا و حجابہ ایندیرسینلر ! جوهر ناموس و عصمتلرینی محافظه ایتسینلر ! زینتلرینی اغیارہ ابدایا و اظهار ایتسینلر ! « الا ما ظہر منها »]

الا برایش حالندہ البسہ نک اٹک اوچلری ، الدہکی یوزوک ، آوجده کی خنایا سترندہ جدأ صعوبت اولان مستثنا . بوجله جلیلہ استثنایہ اوزرینہ مفسرین عظام خیل مناقشہ ایتشلر . بونلری آیری آیری نقلہ صحیفہ نک تحملی یوق . خلاصہ سی : بالادہ کچن :

« یدنین علیہن من جلابہن »

آیت کریمہ سندہ مفسرین کرامک : (یوز) یدہ ستری فرض اولان اعضا میانہ ادخال ایلدیکلرینی کوردک .

شونی دہ اونوتیمہلم ، کہ جناب قرآن حکیمک اصل مفسری سنت سنیہ یعنی : احادیث صحیحہ نبویہ (علیہ الصلاۃ والسلام) در . شمدی : « الا ما ظہر منها »

جمله جلیلہ استثنایہ سندہ کی (منها) ضمیر مجرور مؤنثی مؤمنہ یہ ارجاع ایدنلر مستثنا : (یوز . آووج وایا قدر) دیورلر بونک قائللری زینتی خلقی و صنعی بہ تشمیل ایدیورلر ضمیر مذکورہ جمله جلیلہ نک ماقبلندہ کی (ولایبدین زینتهن) جمله ناهیہ سندہ کی (زینت) لفظندن استثنادر دینیلر زینتی الماس ، اینجی واملی آرایش تجملہ حصبر ایدیورلر بونلر دیورلر ، کہ ذاتاً قادین تپہ دن طیر ناغہ قدر عورتدر . تستری فرضدر . جناب حقک سترینی امر و فرمان بویوردینی صنعی زینت اولونجہ محاسن فطریہ اولی بالطریقدر .

شافی اولان قاضی مرحوم دیور ، کہ : « اظہر اولان یوز ، آووج وایاق کی اعضانک استثنائیتم نمازہ منحصر اولمقدر . »

یز : حنفیالہ بواعضای ثلاثہ نک جواز انکشافی فتنہ دن امین اولمق شرطیلہ در . والا جائز دکلدر . ثبوت : باخصوص (یوز) کہ فتنہ اعظمدر . قادینلرک بوتون مغضای جاذبہ داری اولوچہ اوزرندہ تیتدر .

کوزلک دینیان صیاد روح شکارینی قاشلہ کوز اراسندہ اولار . کوروجیلر الدن آیاقدن ، بویدن ، ہرشدن اول چہرہ یہ باقارلر . مطلوبہ موافق ایسہ اولدی بتدی . حتی بعض عنادینہ کوزلر سیا بولونیرکہ سبسقہ ، چلیمسز بوجود انک سایہ سندہ بختیار اولور .

[سزدن هر هانکی بریکز بر قادینه طالب اولدینی وقت او قادینی کورمکده اکا اثم و وبال یوقدر، فقط آلمق شرطیه . مطلوبه نك بورؤیتدن خبری اولسه ده اولور .]

یحدث مغیره بنی شعبه : ان اراد ان یتزوج امرأة فقال له النبي صلى الله عليه وسلم: انظر اليها فانه احرى ان تدوم المودة بينكما .

— عمدة القاری : شرح البخاری —

[مغیره بنی شعبه خبریور، که بر قادینه ازدواج ایتک ایستدم . علیه الصلاة والسلام افندیز حضرتلرینه عرض ایتدم . بووردیلر، که: قادینی کور . زیرا آرا کزده مودت و محبتک استقرارینه احرادر . یعنی تأسیس محبت و دوام سعادتک کوزل بر مؤثر و عاملدر .]

« و اذا اراد الرجل ان یتزوج امرأة فله ان ينظر الى وجهها مكشوفاً . قاضیخان . ولو اراد ان یتزوج امرأة فلا بأس بان ينظر اليها وان خاف ان يشتهيها . فتاوی هندیه — تبیین . »

کوسترمکده شریعتک . مساعده حکمت کارانه می اولونجه شریعت نانه امتناع ک معناسی قالیرمی ؟ مع مافیه مسئله نك نزاکت و اهمیتی ده هیچ سوز کوتورمز . طالب ، مطلق آلمق نیت خالصه سنی بساءلی . مطلوبه نك و ایسی ده قصور سزلقه کوونعلی . والا قطعاً جائز اولماز . زیرا اورته ده بر حیات ، بر ناموس مسئله سی وار .

کورمکده بر حکمت ، بر فائده اولونجه شریعت مقدسه اکا « انظر ... ! » دی به برده تشویق ایدر . اکلا شیلدی می ؟ جناب قرآنک شو لسان حکمتنه باقیکز : قادینی کوره بیلجک محرماری آراسنده عمومجه و دایسنی ذکر ایتیمور . مفسرین کرامدن بمضیی بونک توجیهنده دییورلر ، که : « قیز ، عمومجه و دایی زاده لرینه نامحرمدر . نکاح دوشر عمومجه ، دایی اولور ، که قیزی اوغلرینه مدح ایدرلر . غیابدن بر محبت ، بر سودا قیوسی آچیلر . قیز ، ایسته میویرر جائز ، که اسماری بو سبیدن مسکوت عنهما قلمش اولسون » نهوت : بو ، بر احتیاطدر ، که پدره عائددر . برادری بوش بوغاز داخل قسز ؛ اوغلی سرخوش چاپقین ، قومارچی ، سفیه اولونجه او خیر سز برادری — و کذا قائم برادری — خانه سنه قبول ایتمزسه نه قدر اصابت ایتمش اولور ! خصوصیه کریمه سی انشانی ویا نکاح حلی ده اولونجه ... ! بناء علیه بو مدقق مفسرلرک مطالعه لرنده نه قدر حقیقی ، اصابت نه قدر یقین بولوندیقلری معارضلرنجه بیل انکار اولونه ماز .

ایشته مقدس قرآن دلفریب بر ایما ایل « برادر و قائم برادریکه ده — ناموس و عصمتلرندن امین اولمدیغک ، باشک بر بلا کتیر ملرندن قورقد قدیغک حالد — کریمه کی کوسترمه مک حقکدر » دییور . حتی چاپقین بر اولاددن همشیره سنی صاقلایور . ناموس سز اولدقندن صوکر ا قارده شلکک نه حکمی ، نه مزیتی ، نه فضیلتی قالیر !

محمد فخرالدین

مابعدی وار

عکسی ده عکس فلاکتی کوستریر . ارتق بوبداهتله و خصوصیه زمانک بوفساد اخلاقیله برابر نصل اولورده (یوز) ک کش فی تجویز اولونیر . بواجتماعی بر مسئله در ؛ بونده خفیلکدن ، شافعیلکدن زیاده هیئت اجتماعی اسلامیه نك حیاتی حکمرانددر . بر محیط اسلامیت ایچنده خفیه نك یوزی آچیق ، نافعیه نكکی قابلی ... ! اولور می ؟ مذهبزه — حاشا ! — تعریض ایتیموریز . ایشته او محترم مذهبزه : « و اما النظر الى الاجنبیات فنقول يجوز النظر الى مواضع الزيتة الظاهرة منهن وذلك الوجه والكفا في ظاهر الآية كذا في الذخيرة . وان غلبه على ظنه انه يشتهى فهو حرام كذا في التنبيع . النظر الى وجه الاجنبية اذا لم يكن عن شهوة ليس بحرام لكنه مكروه . كذا في السراجیه . فتاوی هندیه جلد ۵ . ص ۳۲۹ . نامحرم قادینلرک محاسن خفیه . سندن : یوزینه و آوجه باق جازدر ؛ اکر اشتها نفسدن قورقارسه حرامدر . نامحرم قادینک یوزینه باق اکر حال عفت و عصمتله اولورسه حرام دکل فقط مکروهدر . » دییور . برنجی مسئله ظاهر روایتله مقید . ایکنجیسی آتی قیید ایدر . اوچنجیسی ایسه حال عصمت قیدله برابر نظرک کراهته حکم ایدیور . معلومدر ، که کراهت لفظی مطلق ذکر اولونجه مراد کراهت تحریمیدر . حرامک کوچک برادری دیمکدر . مفتی عالم ؛ فتاوی زمان و محیطک ایجاب و احتیاجه کوره الک موافق و الک مفیدینی و بر مکده ، نامورددر .

« فان خاف الشهوة امتنع نظره الى وجهها . در مختار . فحل النظر مقید بعدم الشهوة والافحرام ؛ وهذا في زمانهم واما في زماننا فمنع من الشابة قهرستانی وغيره . ابن عابدین .

اکر ضیاع عفت و عصمتدن یعنی : دوچار کریوه شهوت اولمندن قورقارسه نامحرم یوزینه باققدن امتناع و اجتناب ایدر » در مختارک بو سوزینه قارشی علامه ابن عابدین دییور ، که بواجتنابلر ، بواندیشه لر مکارم اخلاق اسلامیه نك قلوب امتهم بر آینه مشعشع و مجلاشکلنه قویدینی زمانرده ایدی . بزم زمان مفسدت نشانزده کلنجه کنج قادین کشف رخساردن قطعاً منع اولونیر . بو کون جناب شریعت احمدیه نك مذاهب اربعه سنه منسوب هر هانکی بر مفتی علمدن استغنا اولونیرسه اولونسون . اکر قلبنده ذره قدر مخافة الله و ارایسه و یره جکی فتوی ایشته بردر . هیچ کشف نقابک جوازینه مساعده امید اولونماسین . هذا هو الحق . فما ذا بعد الحق الا الضلال !

نصل تکرار ایتیمیم ؟ جناب قرآنک بر بحر بی پایان حکمت و حقیقت اولدینی نصل سویله مییم ؟

بر باکر ویا بر نییک طالبی کورمک ایستسه قیزک و لیس حیرته ممزوج بر حدتله « آ... ! » او نصل سوز ؟ بن بوناموس سزانی نصل قبول ایدریم . قیزم قرق ییل قوجه سز قالیر فقط نکاح سز کیمسه یه کورونمز ؟ « دیر و بونی ناموس سز لقله وصف ایدر دکلکی ؟

شمی برده لسان اقدس شریفه و دستور فقهه باقلم !

« اذا خطب احدكم المرأة فلا جناح عليه ان ينظر اليها اذا كان انما ينظر اليها لخطبتها وان كانت لا تعلم . — جامع صغیر : للسيوطی —